

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Ndob/98/2023
Identifikačné číslo spisu:	5718202372
Dátum vydania rozhodnutia:	26.03.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Jaroslava Fúrová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:5718202372.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jaroslavy Fúrovej a členiek senátu JUDr. Kataríny Pramukovej a JUDr. Andrey Sedlačkovej v spore žalobkyne Q. K., narodenej XX.XX.XXXX, U. XX, zastúpenej advokátom Mgr. Petrom Balážom, Martin, ul. Volgogradská 10964/19, IČO: 42071411, proti žalovanému JUDr. Mariánovi Patajovi, Banská Bystrica, J. Chalupku 8, IČO: 37896636, správcovi obchodnej spoločnosti AFG s.r.o., Turčianske Teplice, Dĺžiny 122/40, IČO: 36 383 422, o určenie neplatnosti uznesení AFG s.r.o., IČO: 36 383 422 prijatých formou „per rollam“, o odvolaní žalobkyne v konaní vedenom na Krajskom súde v Banskej Bystrici pod sp. zn. 42Cob/85/2023, o nesúhlase Krajského súdu v Banskej Bystrici s postúpením sporu Krajským súdom v Žiline vedenom pod sp. zn. 13Cob/62/2023, takto

rozhodol:

Na konanie o odvolaní j e p r í s l u š n ý Krajský súd v Banskej Bystrici.

Odôvodnenie

1. Súdny spis bol Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) predložený z dôvodu nesúhlasu Krajského súdu v Banskej Bystrici s postúpením sporu z Krajského súdu v Žiline postupom podľa § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“). Krajský súd v Banskej Bystrici svoj nesúhlas s postúpením sporu odôvodňuje viacerými argumentmi. V prvom rade má za to, že hoci mu je zrejmý princíp okamžitej aplikability procesných noriem, z absencie funkčnej a kauzálnej príslušnosti k prechodnému ustanoveniu § 471c CSP nevyplyva zámer, účel a zmysel tzv. reformy súdnej mapy (zákon č. 150/2022 Z. z.), aby o odvolaniach podaných podľa právnej úpravy účinnej do 31. mája 2023 sa rozhodovalo podľa novej právnej úpravy účinnej od 1. júna 2023 (resp. krajské súdy podľa novej úpravy). Toto nevyplyva zo žiadneho ustanovenia novej právnej úpravy, pričom prechodné ustanovenie sa malo vykladať v súvislosti s účelom, zmyslom a cieľom, ktorý sa mal dosiahnuť zmenou

právnej úpravy.

A práve naopak jednoznačným zámerom je, aby staré veci dokončili doterajšie súdy s jedinou výnimkou, ktorou je prechod výkonu súdnictva zo zrušených (zaniknutých) súdov na novozriadené (nástupnícke). O tom svedčí dôvodová správa k § 471c CSP, podľa ktorej ak dochádza k presunu kauzálnej príslušnosti medzi súdmi, ktoré nezanikajú, „staré“ veci dokončí doterajší súd, pričom nový nápad už smeruje na nový súd. Rovnako tak aj usmernenie Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“), podľa ktorého zavedením kauzálnej príslušnosti nedochádza od 1. júna 2023 k prechodu výkonu súdnictva medzi krajskými súdmi v prebiehajúcich odvolacích konaniach, a teda konania o odvolaní začaté pred 1. júnom 2023 sa dokončia na doteraz príslušných krajských súdoch, pretože niet zákonného ustanovenia, ktoré by prechod výkonu súdnictva zakladal.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici tak má za to, že na to, aby sa odvolacie konania dokončili na inom krajskom súde (t.j. kauzálne príslušnom), by muselo existovať ustanovenie, ktoré výslovne zakladá prechod výkonu súdnictva medzi krajskými súdmi.

Vo vzťahu ku odvolacím súdom však nedochádza k prechodu súdnictva, t. j. k zániku akéhokoľvek krajského súdu a nástupníctvu iného krajského súdu, čo by bolo jediným predpokladom na „presun“ starých vecí na nové súdy.

3. Krajský súd v Banskej Bystrici naznačuje určitý dvojkoľajný výklad príslušnosti súdov. Na jednej strane vecná a miestna príslušnosť podľa jednoznačného znenia § 471c CSP kopíruje pravidlo dokončenia starých vecí doterajšími súdmi, pričom na kauzálnu a funkčnú príslušnosť, by sa malo aplikovať iné pravidlo v rozpore s jednoznačne prejavovým zámerom zákonodarcu podľa dôvodovej správy. Takýto princíp nie je rozumne vysvetliteľný.

Rovnaké pravidlo ako pri vecnej a miestnej príslušnosti sa má preto uplatniť aj v prípade odvolacích konaní začatých do 31. mája 2023, keďže vo vzťahu k odvolacím súdom absentuje právna úprava a je potrebné aplikovať výklad podľa účelu a zmyslu zákona.

V súvislosti s dvojkoľajnosťou Krajský súd v Banskej Bystrici argumentoval aj tým, že kauzálna príslušnosť je osobitným druhom miestnej príslušnosti, a preto by takáto dvojkoľajnosť bola neodôvodnená a rozumne nepredpokladaná.

4. Opačný prístup by podľa Krajského súdu v Banskej Bystrici mohol znamenať zásah do ústavného princípu zákonného sudcu. Teda vtedy, ak vec napadnutá podľa predchádzajúcej právnej úpravy a pridelená zákonnému sudcovi, by bola bez osobitného zákonného zmocnenia a v rozpore s účelom zákona č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov

(ďalej len „zákon č. 150/2022 Z. z.“) postúpená súdu, ktorý v čase podania odvolania nebol súdom príslušným.

5. Okrem toho je takýto opačný prístup v rozpore so zásadou perpetuatio fori podľa § 36 ods. 2 CSP. Krajský súd v Banskej Bystrici vychádza z toho, že odvolacie konanie sa začína podaním odvolania, a teda príslušnosť odvolacieho súdu sa v zmysle § 36 ods. 2 CSP určuje podľa okolností v čase podania odvolania a takto určená príslušnosť trvá až do skončenia odvolacieho konania. Preto, ak v čase začatia odvolacieho konania bol príslušným súdom

na rozhodnutie o odvolaní bol Krajský súd v Žiline, takto určená príslušnosť trvá

aj po 31. máji 2023 a takto určenú príslušnosť nie je možné zmeniť ani podľa princípu okamžitej aplikability.

6. Krajský súd v Žiline podľa § 43 ods. 1 CSP postúpil spor Krajskému súdu v Banskej Bystrici ako súdu podľa neho príslušnému. Tento postup odôvodnil tým,

že na odvolacie konanie, ktoré sa začalo pred 31. májom 2023 a ktoré predložil Okresný súd Martin, nie je príslušný Krajský súd v Žiline, ale Krajský súd v Banskej Bystrici, a to na základe právnej úpravy účinnej od 1. júna 2023. Krajský súd v Žiline poukázal na znenie § 471c CSP a na závery prijaté najvyšším súdom v rozhodnutí z 16. augusta 2023 sp. zn. 5Ndob/5/2023 týkajúceho sa funkčnej príslušnosti v obchodnoprávných sporoch.

7. Najvyšší súd ako súd spoločne nadriadený Krajskému súdu v Žiline a Krajskému súdu v Banskej Bystrici podľa § 43 ods. 2 CSP, posúdil dôvodnosť predloženého nesúhlasu Krajského súdu v Banskej Bystrici s postúpením mu sporu na odvolacie konanie a dospel k záveru, že tento dôvodný nie je.

8. Podľa § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

9. Podľa § 471c CSP, konania začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 sa dokončia na súdoch vecne a miestne príslušných podľa predpisov účinných do 31. mája 2023; to neplatí, ak podľa osobitného predpisu výkon súdnictva prechádza z vecne a miestne príslušného súdu na iný súd.

10. Podľa § 34 ods. 2 písm. a) CSP, na konanie o odvolaní proti rozhodnutiu vydanému v konaní podľa § 22 písm. f) a h) a § 23 písm. f) a h) je príslušný Krajský súd v Banskej Bystrici.

11. Podľa § 22 písm. h) CSP, na konanie v obchodnoprávných sporoch sú príslušné:
h) Okresný súd Žilina pre obvod Krajského súdu v Žiline.

12. Podľa § 3 ods. 8 písm. b) zákona č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 371/2004 Z. z.“), sídlom Krajského súdu v Žiline je mesto Žilina; jeho obvod tvoria obvody Okresného súdu Martin.

13. Spor o príslušnosť spočíva v spore medzi Krajským súdom v Žiline a Krajským súdom v Banskej Bystrici v otázke funkčnej príslušnosti súdu na rozhodovanie o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Martin zo 14. júla 2022 č. k. 17Cb/67/2018-1166 (ďalej len „rozsudok súdu prvej inštancie“). Odvolanie proti rozsudku súdu prvej inštancie bolo podané Okresnému súdu Martin do 31. mája 2023. Okamihom podania odvolania začína odvolacie konanie.

14. V priebehu začatého a právoplatne neskončeného odvolacieho konania, a teda vzhľadom na suspenzívny účinok odvolania podľa § 367 ods. 1 CSP aj v priebehu súdneho konania ako takého, nadobudli účinnosť zákon č. 150/2022 Z. z. a zákon č. 398/2022 Z. z. ktorým sa mení zákon č. 150/2022 Z. z. o zmene a doplnení niektorých zákonov v súvislosti s novými sídlami a obvody súdov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony. Týmto zákonmi bola zavedená tzv. reforma súdnej mapy, a to s účinnosťou od 1. júna 2023. Zákonodarca ňou v rámci novelizácie CSP zmenil právnu úpravu týkajúcu sa určovania príslušnosti súdu, pričom okrem iného založil novú kauzálnu príslušnosť, a to v konaniach v obchodnoprávných sporoch a zároveň funkčnú príslušnosť súdov pre rozhodovanie o odvolaniach proti rozhodnutiam vydaným v takých konaniach. Urobil tak jednak vo vzťahu ku konaniu pred súdmi prvej inštancie v § 22 CSP, ako aj k odvolaciemu konaniu v § 34 ods. 1 a 2 CSP. Zákonodarca danou reformou sledoval špecializáciu súdnictva, a to, či už na okresných alebo krajských súdoch.

15. Súčasťou novely CSP je aj výslovné zakotvenie jedného z pravidiel časového spolupôsobenia starých (neplatných a neúčinných) právnych noriem s právnymi normami novými (platnými a účinnými), a to fakticky znenia CSP do 31. mája 2023 a znenia CSP od 1. júna 2023. Ide o tzv. ultraaktivitu zakotvenú v prechodnom ustanovení § 471c CSP k tzv. reforme súdnej mapy. V zmysle daného pravidla sa vecná a miestna príslušnosť súdu na konanie začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 spravuje starou právnou úpravou.

Upravuje však výnimku, ak osobitný predpis stanovil prechod výkonu súdnictva z inak vecne a miestne príslušného súdu podľa starej právnej úpravy na iný súd. Jej podstata tak spočíva v tom, že ponecháva pri živote starú právnu úpravu.

16. Z ustálenej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu vyplýva, že na odvolacie konanie začaté a právoplatne neskončené do 31. mája 2023 v obchodnoprávných sporoch je od 1. júna 2023 funkčne príslušný krajský súd určený podľa CSP v znení účinnom od 1. júna 2023 (R 43/2023). Zároveň z nej vyplýva, že funkčná príslušnosť krajských súdov v Banskej Bystrici, Bratislave a v Košiciach ako súdov výhradne špecializovaných na konania o odvolaniach proti rozhodnutiam vydaným v obchodnoprávných sporoch je daná nielen tam, kde rozhodli sudy prvej inštancie spadajúce do obvodov týchto troch krajských súdov, ale aj tam, kde rozhodovali sudy prvej inštancie spadajúce do obvodov krajských súdov vymenovaných v § 22 písm. d) až h) CSP.

17. V konaní vyšlo najavo, že žalobkyňa sa domáhala voči žalovanému, aby súd určil, že určité uznesenia valného zhromaždenia úpadcu špecifikovaného v záhlaví tohto rozhodnutia (obchodná spoločnosť, ktorej je žalovaný správcou) a určité uznesenia úpadcu prijaté hlasovaním „per rollam“. Úpadca je spoločnosťou s ručením obmedzeným. Spoločníci takejto spoločnosti sú oprávnení prijímať rozhodnutia na valnom zhromaždení, ako aj mimo neho [§ 125 ods. 1 a § 130 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „ObZ“)]. Ustanovenie § 131 ods. 1 ObZ umožňuje určitým osobám podať návrh na súd na určenie neplatnosti uznesenia valného zhromaždenia. Bez ohľadu na to, že žalovaná sa uvedeného domáhala v postavení spoločníčky úpadcu, je pre posúdenie povahy sporu určujúce, že žalobou sa sleduje neplatnosť predmetných uznesení. Súd totiž v konaní začatom na podklade takej žaloby skúma, či žalobca disponuje nárokom podľa § 131 ods. 1 ObZ, a teda, či je aktívne vecne legitimovaný.

Tento nárok upravuje ObZ v rámci právnej úpravy spoločnosti s ručením obmedzeným. Najvyšší súd z uvedených okolností usudzuje, že nárok uplatňovaný žalobkyňou v konaní má svoj podklad v ObZ a týka sa typicky obchodnoprávnej agendy. Aj bez toho, aby najvyšší súd pristúpil k záveru, že sa možno domáhať určenia neplatnosti aj uznesenia spoločníkov prijatých mimo valného zhromaždenia podľa § 130 ObZ tak ako je to v prípade uznesení valného zhromaždenia podľa § 125 ods. 1 ObZ s odkazom na § 131 ods. 1 ObZ, ide nepochybne o právnu otázku spadajúcu práve do obchodnoprávnej agendy vzhľadom na analógiu predmetných uznesení

18. Súčasne je potrebné poznamenať, že obchodnoprávny spor nie je bližšie procesnými normami definovaný, avšak práve procesné normy slúžia realizácii hmotného práva, ktoré je súdom v konaní nachádzané a ktorému má byť poskytnutá ochrana.

Preto by bolo neúčelné, ak by spory vyplývajúce z ohrozenia alebo porušenia subjektívneho práva upraveného výlučne ObZ neprejednávali a nerozhodovali sudy kauzálné príslušné v obchodnoprávných sporoch vymedzené v § 22 CSP alebo pre tieto spory špecializované odvolacie sudy vymedzené v § 34 ods. 2 CSP. Z procesnoprávneho hľadiska sa tak v tomto prípade jedná o obchodnoprávny spor. Najvyšší súd však uvádza, že toto posúdenie povahy sporu nie je pre vo veci konajúci súd záväzné, keďže právne posúdenie veci je predmetom sporu medzi stranami, a nie sporu o príslušnosť súdov, pričom toto sa odvíja od skutkových okolností zistených v priebehu konania, a nielen k okamihu jeho začatia.

19. Vzhľadom na uvedené najvyšší súd konštatuje, že na rozhodovanie o odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie, je príslušný výhradne niektorý zo špecializovaných krajských súdov uvedených v § 34 ods. 2 CSP. Konkrétny z nich sa určí podľa toho, v obvode ktorého nielen špecializovaného krajského súdu má sídlo okresný súd, ktorý rozhodoval v prvej inštancii, resp. na ktorý prešiel výkon súdnictva, ak tento zanikol.

20. Preto Krajský súd v Banskej Bystrici je podľa § 34 ods. 2 písm. a) CSP v spojení s § 22 písm. h) CSP a § 3 ods. 8 písm. b) zákona č. 371/2004 Z. z. funkčne príslušný rozhodovať o odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie.

21. V tomto prípade nejde o rozhodnutie vydané súdom vymedzeným v § 22 písm. a) až h) CSP, na ktoré odkazuje § 34 ods. 2 písm. a) až c) CSP, ide však o rozhodnutie vydané súdom patriacim do obvodu Krajského súdu v Žiline podľa § 3 ods. 8 písm. b) zákona č. 371/2004 Z. z., a to navyše v konaní v obchodnoprávnom spore.

V zodpovedajúcom územnom obvode (v ktorom vykonáva súdnictvo Krajský súd v Žiline) a v danom spore vykonáva Krajský súd v Banskej Bystrici špecializovaný výkon súdnictva v obchodnoprávných sporoch v zmysle § 34 ods. 2 písm. a) CSP.

22. Vychádzajúc z uvedeného najvyšší súd konštatuje, že nesúhlas Krajského súdu v Banskej Bystrici s postúpením sporu Krajským súdom v Žiline nie je dôvodný.

Preto rozhodol tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

23. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.